

CUPRINS

ÎN LOC DE INTRODUCERE:	
EUROPA DREPTURILOR OMULUI	1
CAPITOLUL 1. SISTEMUL EUROPEAN DE PROTECȚIE A DREPTURILOR OMULUI. PREZENTARE GENERALĂ	5
1.1. Geneza convenției	5
1.2. Conținutul, scopul și structura Convenției	6
1.3. Competența Curții și tipurile de cereri. Competența materială, personală, teritorială și temporală în cazul cererilor individuale	10
1.4. Sistemul inițial al mecanismului de control stabilit prin Convenție	13
1.5. Sistemul C.E.D.O. după Protocolul nr. 11	15
1.6. Sistemul C.E.D.O. după Protocolul nr. 14	16
Capitolul 2. Curtea Europeană a Drepturilor Omului.	
Organizare și funcționare	19
2.1. Judecătoria Curții – condiții de eligibilitate, alegerea, durata mandatului, revocare din funcție, statut și incompatibilități	19
2.2. Grefa și secretarii juridici	23
2.3. Compunerea completelor jurisdicționale: Adunarea Plenară, Marea Cameră, Camere și Comitete	24
2.4. Modificări determinate de intrarea în vigoare a Protocolului nr. 14	25
Capitolul 3. Procedura în fața C.E.D.O.	27
3.1. Introducerea cererii individuale	27
3.1.1. Măsurile administrative după primirea cererii	27
3.1.2. Limbile de procedură	28
3.1.3. Reprezentarea și asistența judiciară. Costurile procedurii	29
3.2. Examinarea inadmisibilității cererii. Alte chestiuni prealabile. Condiții de admisibilitate a cererii	30
3.2.1. Condiții privind titularul cererii	30

3.2.2. Condiții privind interesul cererii. Calitatea de „victimă”, în sensul Convenției _____	32
3.2.3. Epuizarea căilor de atac interne _____	35
3.2.4. Introducerea cererii într-un termen de 6 luni de la data deciziei interne definitive _____	38
3.2.5. Cererea să nu fie repetitivă _____	39
3.2.6. Cererea să nu fi fost supusă altei jurisdicții internaționale _____	40
3.2.7. Cererea să nu fie incompatibilă cu prevederile Convenției _____	40
3.2.8. Cererea nu trebuie să fie vădit nefondată _____	41
3.2.9. Cererea să nu fie abuzivă _____	42
3.2.10. Cererea nu trebuie să fie anonimă _____	43
3.3. Examinarea fondului cererii _____	44
3.3.1. Caracteristicile procedurii. Intervenția terților. Măsurile provizorii _____	44
3.3.2. Incidente procedurale. Declinarea către Marea Cameră. Scoaterea și repunerea pe rol a cauzei. Rezolvarea pe cale amiabilă _____	46
3.3.3. Hotărârile Curții. Conținut. Caracterul declarativ. Acordarea reparației echitabile. Redactarea, pronunțarea, comunicarea și publicarea hotărârilor _____	49
3.3.4. Sistemul de căi de atac în cadrul sistemului jurisdicțional instituit de Convenție _____	53
3.3.4.1. Caracterizare generală _____	53
3.3.4.2. Cererea de retrimiteră în fața Marii Camere _____	55
3.3.4.3. Cererea de revizuire _____	57
3.3.4.4. Căi de atac consacrate de alte sisteme de jurisdicție internațională _____	59
3.3.4.5. Concluzii asupra căilor de atac în sistemul C.E.D.O. _____	60
3.3.5. Executarea hotărârilor _____	61

Capitolul 4. Garanțiile corespunzătoare dreptului general la un proces echitabil [art. 6 alin. (1)] _____ 64

4.1. Dreptul general la un proces echitabil. Sfera de aplicare a art. 6 din Convenție. Autonomia termenilor folosiți de Convenție _____	64
4.1.1. Dreptul de acces la o instanță _____	69
4.1.2. Principiul egalității armelor _____	73
4.1.3. Principiul contradictorialității procedurii _____	75

4.1.3.1. Dreptul acuzatului de a participa efectiv la procesul penal. _____	76
4.1.3.2. Dreptul apărării de a propune propriile probe, de a lua cunoștință și de a combate probele și susținerile acuzării. _____	83
4.1.4. Dreptul la tăcere și privilegiul împotriva auto-acuzării _____	85
4.2. Durata rezonabilă a procedurii _____	90
4.3. Publicitatea procedurii și a pronunțării hotărârii _____	97
4.4. Garanții referitoare la instanță _____	100
4.4.1. Ce este o „instanță”, în sensul art. 6 din Convenție _____	100
4.4.2. Caracteristicile unei instanțe _____	101
4.5. Alte aspecte ale echității procesului penal _____	110

Capitolul 5. Garanții specifice acordate acuzatului într-un proces penal [art. 6 alin. (2) și (3)] _____ 118

5.1. Prezumția de nevinovăție _____	118
5.2. Dreptul de a fi informat asupra acuzației _____	123
5.3. Dreptul de a avea timpul și înlesnirile necesare apărării sale. _____	124
5.4. Dreptul la apărare _____	127
5.4.1. Dreptul acuzatului de a se apăra singur _____	127
5.4.2. Dreptul de a fi asistat de un apărător ales _____	129
5.4.3. Dreptul la asistență judiciară gratuită _____	130
5.5. Dreptul de a audia martori _____	131
5.6. Dreptul de a fi asistat gratuit de un interpret _____	136

Capitolul 6. Garanțiile acordate acuzatului împotriva privării arbitrare de libertate (art. 5) _____ 141

6.1. Dreptul la libertate și siguranță. Garanții împotriva privării arbitrare de libertate _____	141
6.2. Limitarea dreptului la libertate și siguranță în privința acuzatului într-un proces penal. Reținerea sau arestarea. Procedurile care cad sub incidența art. 5 alin. (1) lit. c) din Convenție _____	143
6.2.1. Perioada imediată după momentul privării de libertate. Controlul judiciar imediat _____	143
6.2.2. Perioada arestării preventive. Controlul judiciar ulterior _____	145
6.2.3. Legalitatea reținerii sau arestării _____	146

6.3. Garanții speciale în cazul persoanei arestate preventiv _____	150
6.3.1. Dreptul de a fi informat cu privire la motivele privării de libertate _____	150
6.3.2. Dreptul de a fi adus de îndată în fața unui magistrat _____	152
6.3.3. Dreptul de a fi judecat într-un termen rezonabil sau de a fi eliberat în cursul procedurii _____	157
6.3.4. Dreptul de a fi pus în libertate, cu instituirea unei garanții _____	161
6.3.5. Dreptul la recurs împotriva măsurii privative de libertate _____	162
6.3.6. Dreptul la reparații în cazul privării nelegale de libertate _____	165

Capitolul 7. Alte garanții acordate acuzatului într-un proces penal _____	169
7.1. Dreptul de a face apel/Dreptul la două grade de jurisdicție în materie penală _____	169
7.2. Dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori _____	172
7.3. Dreptul la despăgubiri în caz de eroare judiciară _____	177

Capitolul 8. Garanțiile procedural-penale ale Convenției europene a drepturilor omului în dreptul intern al Statelor Contractante _____	180
8.1. Încorporarea Convenției în dreptul intern al Statelor Contractante _____	180
8.2. Hotărârile C.E.D.O. împotriva României și modificarea legislației procesual-penale _____	183
8.3. Garanțiile procedural-penale ale Convenției europene a drepturilor omului în jurisprudența Curții Constituționale a României _____	219
8.3.1. Decizii relevante ale Curții Constituționale în materie penală cu referire la noțiunea de „proces echitabil” [art. 21 alin. (3) din Constituție] _____	219
8.3.2. Decizii relevante ale Curții Constituționale cu referire la libertatea individuală (art. 23 din Constituție) _____	255
8.4. Modificările efectuate prin Legea Micii Reforme _____	264
8.5. Garanțiile procedural-penale ale Convenției europene a drepturilor omului în Noul Cod de procedură penală _____	268

Capitolul 9. Garanțiile procedural-penale în dreptul Uniunii Europene	276
9.1. Dezvoltarea dreptului comunitar al drepturilor omului	276
9.1.1. Europa drepturilor omului și Europa pieței comune. C.E.D.O. și CEJ. Delimitări de competență	276
9.1.2. Dezvoltarea jurisprudențială a dreptului comunitar al drepturilor omului	278
9.1.3. Dialogul judiciar, formă a protecției drepturilor omului în Statele Membre UE. Metoda cooperării condiționate. Doctrina protecției echivalente	281
9.2. Dezvoltarea dreptului penal al Uniunii Europene	285
9.2.1. Uniunea Europeană ca un Spațiu al Libertății, Securității și Justiției	285
9.2.2. Principiul recunoașterii reciproce	287
9.2.3. Spațiul Libertății, Securității și Justiției, după Lisabona	292
9.3. Armonizarea garanțiilor procedurale în cadrul Uniunii Europene	294
9.3.1. Propunerea de Decizie-cadru privind anumite drepturi procedurale în procesele penale pe tot cuprinsul Uniunii Europene	295
9.3.2. Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene	300
9.3.3. Directiva privind dreptul la traducere și interpretare în cadrul procedurilor penale	303
Capitolul 10. În loc de concluzii: de la „procesul echitabil” la „procesul penal european”?	306
10.1. Standardele C.E.D.O. – standarde minime internaționale în materia garanțiilor procedurale	306
10.2. Ordinea juridică europeană pluralistă, construită pe baza doctrinei marjei de apreciere	308
10.2.1. Doctrina marjei de apreciere	309
10.2.2. Subsidiaritatea. „ <i>Instanța de gradul patru</i> ”. Recursul intern efectiv (art. 13)	309
10.2.3. Interpretarea dinamică și evolutivă – doctrina „instrumentului viu”	312
10.2.4. Interpretarea utilă (practică și eficientă)	313
10.2.5. Proportionalitatea	314

10.3. Premise ale evoluției viitoare a sistemului C.E.D.O. Declarația de la Interlaken _____	315
10.4. Un sistem european uniform al drepturilor fundamentale ale omului _____	321
10.4.1. Programul de la Stockholm – noua agendă a UE în domeniul libertății, securității și justiției _____	321
10.4.2. Aderarea UE la C.E.D.O. _____	325
10.5. „Procesul penal european”, în loc de „procesul penal echitabil”? _____	326
Bibliografie _____	331